

Előfizetési árak:

Egész évre	8 kor. — fl.
Fél évre	4 kor. — fl.
Negyed évre	2 kor. — fl.

Előfizetési díjak, hirdetések s bármily írásbeli közlemények a lap szerkesztőségéhez küldendők.

Megjelenik
minden Kedden.

Hirdetési díjak:

Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fl. Ajánlközásoknál eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fl. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt díjak egyezség szerint.

VI. évfolyam.

Szászsebes, 1901. Deczember 3.

10. szám.

Jelentkezések.

Az országos erdészeti és vadászati altiszti nyugdíj és segély egyesület megalakítására vonatkozó munkálkodásból kifolyólag — mint az már előzőleg említve lett — az ideiglenes elnök az alapszabályok tervezetének megküldése mellett azzal a kéréssel fordult az összes kincstári erdőhatóságok, valamint az állami kezelésbe vett községi, közbirtokossági és más hasonló erdők fölé helyezett állami erdőhivatalok tisztelt főnökeihez, hogy a felsőbbségük alá rendelt altiszti személyzettel a mozgalom célját és irányát megismertetve, azt az ahhoz való csatlakozásra buzdítsák s egyuttal felhívják nyilatkozattételre arra nézve, hogy abban az esetben, ha majd az egyesület alapszabályainak jóváhagyása után megalakul, annak rendes tagjaivá óhajtanak lenni.

Ez történt mintegy hat héttel ez előtt s hogy akkor, midőn a szózat az illető főnökök szívéhez kiröppent, ott a legnemtesebben érző hurokat érintette, azt eléggé bizonyítja az, hogy immár az ország több vidékéről beérkeztek a kartársak egész seregét tartalmazó nyilatkozatok. Az eddig jelentkezettek száma — daczára annak, hogy csak három kincstári erdőhatóságtól és négy állami erdőhivataltól érkeztek be a kérdéses nyilatkozatok s ezen kívül szórványosan egyes magán uradalomból

is jelentkeztek kartársaink — immár meghaladja a félezret s a szép kezdet után nem szabad kételkednünk abban, hogy ha még a többi hátramaradt hivataloktól is beérkeznek a jelentkező ivenk, több ezerre fog rugni azoknak a száma, kiknek nevében fogjuk az alapszabályok jóváhagyása iránti kérvényt a magas belügyministeriumhoz intézhetni.

A nyilatkozatok késedelmes beérkezését tehát az eddigi jelek után ítélve nem az érdeklődés vagy lelkesedés hiányának, hanem tisztán csak annak a nehézségnek tulajdoníthatjuk, mely az erdészeti és vadászati altiszti személyzet nagy szétszórtságában rejlik, mely mellett még számosan olyan világokban laknak, hol — a mese szavaival élve — még a madár sem jár. Ilyen nehéz viszonyok mellett nyugodtan kell tehát tovább várakoznunk a még kint levő nyilatkozatok beérkezésére s nem szabad ezeket siettetnünk, mint a hogy most már, okulva az eddigi eredménytelen kísérletek szomorú tapasztalatain semmit sem szabad a jövőben elhírtelenkedve tennünk, hanem minden teendő lépésünknel a legnagyobb óvatossággal és körültekintéssel kellend eljárni, mert a hosszas küzdelemhez méltó sikert csak így biztosíthatjuk magunknak és ügyünknek.

A ideiglenes elnök munkálkodása azonban addig sem szünetel. míg a már szétküldött jelentkezési nyilatkozatok visszaérkezését várja, hanem munkálkodik s buzgólkodik tovább, szellemi és anyagi erejét, valamint idejét nem

kimélve. Az újabb illetve folytatólagos munkálkodás tárgya az, hogy most az egyes nagyobb magánuradalmakhoz intézettek hasonló kérések mint a milyenek a kincstári és állami erdőséghez intézettek. Azt hisszük, hogy itt, hol a személyzetnek csak elenyészőleg csekély része van némi nyugdíjban részesítve, nem csak ez fog kapva kapni az alkalmon, hogy magának és családjának a jövőt biztosíthassa, de maguk az erdőbirtokosok is egyelőre erkölcsileg, idővel pedig anyagilag is támogatni fogják azt az egyesületet, mely hivatva lesz azt a terhet, melyet tulajdonkép nekik kellene viselniök, vállalkról leemelni.

Sajnos, hogy az összes erdőbirtokosok czimjegyzéke nincs birtokunkban s így csak azokra vagyunk kénytelenek szoritkozni, melyek az erdészeti zsebnaptárban felfedezhetők. Itt azonban csak a nagyobb uradalmak vannak felsorolva, melyeken kívül még számtalan olyan van hazánkban, melynél altiszti személyzet alkalmazásban áll s így nagy szolgálatot tennének tisztelt olvasóink az ügynek, ha az ilyen uradalmak kezelő tisztjeinek vagy tulajdonosainak, vagy esetleg magának az altiszti személyzetnek pontos czimeit velünk közölni sziveskednének.

Végül még egyet kell még megjegyeznünk.

Azok részéről, kik a mozgalomhoz újabban csatlakoztak, számtalan tudakozódás és felvilágosítás kérés érkezik a mozgalom ideiglenes vezetőjéhez, melyekre hogy egyenkint és

külön-külön válaszoljon, arra sokoldalú elfoglaltsága mellett teljes lehetetlenség időt szakítani, hanem kénytelen lenne maga mellé még egy-két munkaerőt drága pénzen felfogadni, a mi ismét olyan anyagi megterheléssel járna, melyet — bár az ügy érdekében minden kitelhető áldozatra kész — elviselni nem képes.

Tekintettel pedig arra, hogy az ilyen felvilágosítások adása fölötté szükséges, annyi-val inkább, mert hathatós módot nyújt az eszmének tovább terjesztésére, szükséges valamely más utat keresni, mely mellett a kecske is jóllaknék, a káposzta is megmaradna. Ilyennek kínálkozik az, hogy ha mindazok, kik mozgalmunk iránt érdeklődnek és annak talán buzgó részesei is óhajtanak lenni, újévtől kezdve lapunkat járattják, mert ennek útján mindig tudomásukra lesz adható mindaz a mit tudni akarnak, vagy a mit tudniok szükséges. A lap járattása nem jár olyan nagy anyagi áldozattal, melyet még a legszegényebb sorsu kartárs is egy éven át túlmegegytetés nélkül el nem viselhetne s a mellett, hogy az egyesület dolgairól mindig pontosan értesít, még egyéb hasznos olvasni valóhoz is olcsó pénzen hozzájut.

Még az a kifogás sem fogadható el, hogy talán valamelyik tisztelt kartárs vagy éppen nem, vagy pedig csak kevésbé bírja a magyar nyelvet, mert hiszen minden községben akad olyan ember, ki neki a lap tartalmát szívesen megmagyarázza, azok pedig, kik hazai hivatalos

TÁRCZA.

Hátrább az agarakkal!

Azaz hogy előre; mert a vadászatról akarunk egyet-mást elmondani . . .

A római jogban ezeket a megszívlelendő szavakat olvashatjuk: „Minden állat, akár a földön, vagy tergerben, akár a levegőben tartózkodik, a hatalmába kerítőnek tulajdona.”

Papiroson igen, de valóságban nem!

Mert manapság már csak a föld alatt tartózkodó vakondok, ürge és hörsög tulajdonai a hatalmába kerítőnek, a többi vadak nem. Azért ha vadhoz akarsz jutni, ezeket úgy kell kiaknáznod, kibányásznod a földnek gyomrából.

Pedig szép szenvedély, nemes élvezet a vadászat. Olykor rendkívül nagy szenvedély!

A vadász ember néha hetekig, hónapokig nem látja feleségét és gyermekeit. Daczol a nyár hevével, a tél fagyával; s az ifju ki ennek a szenvedélynek szolgálatába szegődött, a vadászat ideje alatt bizony sokszor megfélekedzik — szívének, imádatának tárgyáról. Nem csoda aztán, ha már a régiek Diannát, a vadászat istennőjét, Vénusz legnagyobb ellenségének tartották . . .

A törökök IV. Mohamedet, mert örökösen vadászott, trónjától megfosztották.

XIV. Lajos éjjel fátya-világítás mellett szarvasokra vadászott.

Egy holsteini báró halálos ágyán nem feleségét és gyermekeit, hanem vadászkutyáit siratta, melyek ágya körül nagy falkában kegyetlenül üvöltöttek.

XI. Lajos utolsó perceiben patkányokat és egy sereg macskát vitetett szobájába, hogy a vadászat e különös fájában élte alkonyán még egyszer gyönyörködhessék.

Egy spanyol király, trónörökös korában sok

nyelvünket némileg értik, még azt a hasznót is huzzák lapunkból, hogy magukat abban gyakorolhatják.

Erre vonatkozólag különben felhívást is intézünk az illetőkhöz, de kérjük itt is lapunk tisztelt olvasóit, hogy ebben az irányban segítségünkre lenni sziveskedjenek.

Végül kérjük, hogy azok, kik még nyilatkozatukat be nem küldték, azt a folyó hóban beküldeni igyekezzenek.

Valami a nyúlról.

Irta: Bársony István.

A nyúlnál bizonyára nincs közönségesebb vadunk. Igazi demokrata vad ez, a mely, úgy a hogy, megél a jég hátán is, és épp úgy található sikságon, mint hegyvidéken, kopár pusztákon, mint sűrű erdőkben; homokon, mint fekete földön vagy sziken; sőt még a mocsarak szélén is, a sás közt s a száraz zsombikosban. Egyik helyen persze jobban szaporodhat, mint a másikon s ezt ugyancsak nagy különbséggel tapasztaljuk, mert a neki leginkább való porhanyó földeken, a melyeken vadvizek nem jelentkeznek, rendszerint sokkal jobban tenyészik, mint a hol a parasztember szerint hideg a föld, azaz könnyen enged a föld árjának, hajlandóságot mutat állandó vagy gyakori nedvességre, a mi a nyúlnak halálos ellensége.

Emitt több, amott kevesebb, de nyúl mindenütt van. Ezt a folyvást üldözött vadat a legszerényebb igényű vadász is ismeri, sőt — a hegylakókat kivéve — gyakran be is éri vele. A hegylakók kevés nyúlhoz jutnak, mert az ő otthonuk környékén aránylag bizony

ritka a nyúl, úgy hogy akárhány vidéken sokkal könnyebb egy pár őzet lőni, mint egy nyulat. Erdély hegységei közt gyakran megesik, hogy egy vadásztársaság (nyolcz-tíz ember) egy vadászaton négy-öt őzet, sőt többet is lő, míg nyúl alig esik félannyi, sőt gyakran egy sem.

A sikságon már azért is könnyebben szaporodik, mert nincs annyi ellensége, mint a ragadozók állandó hazájában. Egy jó alföldi vidéken, kivált a hol erdőség vagy nádas nincs a közelségben, róka alig akad s ha megbujik is valamely gázosban egy-kettő, nem hasonlítható az általa okozott veszedelem ahhoz, a mi a hegyi erdők nyúlszülöttét százféle alakban folyvást fenyegeti. De különben is a nyúlnak az elsokasodás tekintetében épp úgy javára van a kultura bizonyos foka, mint a fogolynak, A mig a magyar pusztákon, külsőségeken, a tanyák túlságosan el nem szaporodnak, a mi szintén végzettsé válik majd egykoron minden vadászatra, addig a tapsifüles-nemzedék legjobban érzi magát a vetés közt, a tarlón, a tengeri földeken, a szántásokon, a répa- és burgonyatáblákon, köles-, muhar- és kenderföldeken. Nagy változatosságú búvókat talál itt mindenütt, s mig a vadászévad el nem kezdődik, különsebb zaklatás nélkül élheti világát, s legfeljebb némely nagyobb ragadozó madár, aztán a pusztára kiszokott házi kutya és macska, no meg elvértve egy-két róka veszi ki belőlök a dézsmát.

De ámbár ennyire közönséges vad a tapsifüles, azért sok vadász van, a ki csak éppen hogy az alakjánál fogva ismeri, egyébiránt pedig természetrajzáról, szokásairól életviszonyairól — úgynevezett biológiájáról — édes keveset tud. A legtöbb puskás megelégszik azzal, ha vaktában járván-kelvén, az előle felugró nyulat ledurrantja. Hogy okszerűen, öntudatosan, a vadászat nemesebb intencziói szerint s a vadóvás érdekeit is szem előtt tartva vadászszék, arra édes kevés a gondja. Egyébbel nem törődik, csak hogy

vadat összehajtatott s kisebb kaliberű ágyuval lövetett és lőtt közéjük.

Napoleon császár pedig, mikor már minden veszve volt, azt kérdezte környezetétől: „De vajjon lehet-e azon a Szent-Ilona szigeten legalább vadászni?”

Ilyen szenvedély a vadászat!

De egyuttal nemes élvezet is.

Nemde, az is élvezet, ha egy domboru tekepályán eltaláljuk a magánosan álló jobb vagy bal dámát? Még nagyobb élvezet lehet a billiárd-asztalon elkövetni egy bravuros lökést. De mindezeknél hasonlítlanul nagyobb élvezet lelőni a repülő madarat, vagy a sebesen íramodó szarvast.

Azért nem csoda, ha oly sok imádója akad Diána istennőnek.

Ne gondolja azonban senki, hogy a vadászat nemes élvezete merő örömmel kinálkozik. Itt is úgy áll a dolog, mint a szerelemnél: egy örömré száz fájdalom, egy mosolyra száz kesergés esik. De azért

ez sohasem fogja lohasztani, sohasem fogja kioltani a vadászat szenvedélyét.

* * *

A vadász a szabad természet embere, azért többnyire egyenes és őszinte: természetes. Néha kissé nyers; ritkan — de ez is előfordul — brutális.

Galeato Sforza majlandi herczeg területén megfogott egy vadorzó parasztot s kényszeríté őt, hogy a kezében lévő nyulat szőröstülbőröstül megegye.

Más főúri vadász (a római és természetjog nagyobb dicsőségére!) elkövette azt az embertelenséget, hogy a vadorzót szarvasbőrbe varratta s kopói által a nyílt piacon szétszaggattatta.

A XVII. század végén, tehát nem is olyan régen, a vadászemberek találkoztak néha szarvasokkal, melyekre az orvvadászok rá voltak vasalva. A szarvas tüskén-bokron keresztül hurezolta áldozatát s a szerencsétlen csak egy kegyelemért könyörgött:

— Az Isten szerelmére kérem lőjenek le, szabadítsanak meg nyomorult életemtől!

nyúlpecsenye legyen ma a háznál. A holnap mellékes. Majd csak ad az Isten vadat is, a hogy ad esőt, meg napfényt, — gondolja.

Ezek azok a puskázók (vadászoknak őket alig nevezhetnők), a kiknek soha eszökbe sem jut, hogy a vadat, legalább erős tél idején, nagy havazások után, egy kicsit gondolják. A nyúl például a legnagyobb éhínséget szenved, kell tehát, hogy a jövő vadászév érdekében is törődjünk vele s a legsanyarúbb sorstól megmentjük, úgy — a hogy. Néhány marek széna megfelelő pontokon elhintve, valóságos áldás nekik ilyenkor. Hát még ha egy kevés répával kedveskedünk, a mit különösen szeret.

Mindez a nyúlóvás és gondozás keretébe tartozik. Alkalmilag részletesen beszélek az ide vágó teendőkről. Most a tapasztalatlan nyúl vadászt látom el egy pár olyan utasítással, a minek hasznát veheti. Hisz most folynak javában a nyúl vadászatok országsszerte s így lesz a jövő év január végeig, a mikor is a nagy vadász-szezon bezárul s következik utána az általános tilalom, minden hasznos vadra.

* * *

A nyúl nem szereti a nedvességet és esős időben, ha csak teheti, átvált a fölöttébb sáros területre oda, a hol kevesebb a csata. A sáros fekete földről szívesen húzódik ideiglenesen a szomszédos homokra, ha van, a hol a talaj sokkal kevésbé szokott ragadós lenni, s papucs nem tapad a szegény nyúl talpára. Erdőben is félti irháját a nyúl a nedvességtől s csak akkor szeret a sűrű, füves gaz közt tartózkodni, ha jó száraz az idő; esőben inkább tisztaljú lombfák tövében, jó védelmet nyújtó, nehezen beázó bokrok alatt búvik meg s várja a szebb időt. A havazás elől is szívesen húzódik fák és bokrok közé, ámbár a hideg téli időben, a hó csendes hullása nem igen akadályozza megszokott mozgásában, mert a hó ilyenkor nem olvad s távolról sem oly kellemetlen, mint

az őszi hűvös eső, a mitől minden paczállá ázik. Csöndes — nem viharos — téli éjszakákon. ha hulldogál is a hó, bátran mozog a nyúl.

Ha pedig reggel elpihen, lehetőleg védett helyet keres; ilyenkor már szívesen cseréli fel a szántás havas barázdáit a gyeplő gazosával, s a hol egy kis fedezetet kaphat, ott érzi magát jobban. Gazos tarlók, bogáncsos területek, sással borított mélyedések, száraz aljú nádoltok bokros domboldalak stb. ilyenkor megannyi nyúlzállások.

A magában barangoló vadász azt tapasztalja, hogy a míg augusztusban s szeptemberben, sőt még a langyosabb októberi napokon is gyakran a lába alól patant ki a nyúl a gazosból: addig most — télen — kivált havas, fagyos területen, egy pár száz lépésről is kiugrik a rög közül s menekül. Még a gazosokban is sokkal kevésbé vár, mint azelőtt. Ha jól megfigyeljük ilyenkor az elinaló nyulat, észreveszszük, hogy azok, a melyek meszszebből keltek fel, többnyire könnyű, negédes szökelléssel futnak, fel-feldobva a hátuljokat s szinte billegetve fehér aljú farkinczajokat.

Ezek a kannnyulak, a melyek jóval éberebbek, vigyázóbbak, mint a náluknál sokkalta gyámoltalanabb nőstények. Azok a nyulak, a melyek jobban, sőt esetleg nagyon jól bevárják a vadászt, mind furcsa sunyitással szoktak előre gurulni s nyoma sines rajtok annak a laptázó, himbáló mozgásnak, a mi a messziről menekülőkön. Ezek a simán futó, laposan tova igyekvő nyulak, a nőstények. Ezek még télen is sokkal közelebbre várják az embert. Nyár végén, s ősszel meg éppen ezek azok, a melyek az ember lába elől ugranak ki. Legkönnyebb tehát löni őket, legtöbb is esik el belőlök e szerint. Ime egyik oka annak, hogy mért van minden tavasszal aránylag sokkal több kan nyúl, mint nőstény. Mert a vadász-szezonban a nőstények kerültek inkább puskavégre. A kanok különben is mindenkép ügyesebbek, szemfülesebbek, gyanakvóbbak;

Ilyenre is képes a vadászember.

De hogyha bátorságra van szükség, a vadász ezért a kiváló erényért sohasem szokott szomszédba menni.

Legendaszerű dolognak látszik ugyan, de sokszor valósággal megtörtént, hogy a bátor vadász a végső tusában egyszerre a vadkan hátán terem s toporzékoló fenevadat egy jól irányzott dőféssel rohanásban leteríti.

Az indus kitárt karokkal várja a tigrist, hogy ez egyik karját elkapja s ekközben a szabad karjával a rettegett fenevadat kettéhasítsa.

* * *

A királyok országokra, a nagy urak kitüntetésekre, a tudósok hírnévre, a poéták halhatatlanságra, a kritikusok hibákra, a zsugoriak pénzre az ifjak leányokra vadásznak.

És ez utóbbi a legnemtelenebb vadászat, holott a legnemesebb vad — a leány.

Csak egyet akarok még fölemlíteni.

Üres óráinkban néha legyekre is vadászunk. Ezek a bestiák ugyanis legfőbb örömüket abban találják, ha kora reggel, mikor még szeretnénk egy kis öntudatos pihenésben részesülni, rátelepednek orrunk hegyére s egyet szippantanak testünk véréből. Már ez maga is elegendő, hogy hajtóvadászatot indítsunk ellenük.

Aztán, ha kevesen volnának! De oly szapora-faj az istenadta, hogy egy erősebb példány háromszáz tojást is elplántál a tisztaságkedvelő háziasszony gyönyörűségére.

Azért legyekre vadászni legtöbbször meddő munka: üss agyon egyet, száz jön a temetésére.

ADOMÁK.

A házasságközvetítőnél. Házasságközvetítő: Mielőtt azonban feleséget szerzek önnek, harmincz forint províziót előre le kell fizetnie!

Ur: Mit, harmincz forintot? Azt hiszi, megházasodnám, ha volna ennyi pénzem?

a ragadozó így sokkal kevésbé pusztíthatja őket. A nőstényt ellenben a róka, a macska, a ragadozó madár, mind könnyebben elcsípi. Kivált ha poczakos, pedig sokat poczakos, mert hisz kora tavasszal. sőt gyakran enyhe télen kezdi a szerelmeskedést.

Az a vadász, a ki különös előszeretettel buvja nyár végén, s ősz elején az igen sűrű táblákat, — a kenderest, a csalamádét, a kölest, — az onnan kiugró nyulak háromnegyed részén konstatalhatja, hogy poczakosak, mert az ilyen sűrű helyeket rendszerint a nagyon fiatal süldő meg a terhes anyanyúl keresi. Az előbbi azért, mert neki még nagyon elkél a jó biztos fedezet, — nem lévén eléggé tapasztalt a veszedelmek kikerülésére; — az utóbbi pedig azért, mert közelgő nehéz órájában éppen ilyen buvók alkalmasak neki, hogy háborítatlanul hozhassa világra kicsinyeit. Az igaz, hogy szerencsétlenségre, majd mindig ilyen helyeken húzza meg magát az elvadult házi macska is, a mely a kis-vad állománynak igazi hóhéra.

* * *

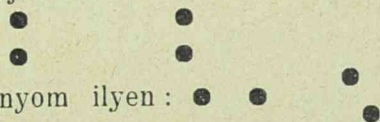
A most javában folyó nyúl vadászatoknak három általában gyakorolt formája van. Az egyik a szélteben ösmeretes körvadászat; a másik a vonalvadászat, az „U“, (a mi már kevésbé általános) és végül az igazi hajtás, a mikor t. i. a vadászok elállanak egy bizonyos vonalat s a vadat (erdős, berkes helyen,) szemközt terelik rájuk a hajtók. E vadászatokat részletesen s a magok kuriózumaival együtt szintén más alkalommal írom le. A körvadászat lényege a kör. A vadászok s hajtók egy összeérő, minél szabályosabb gyűrűvonalban igyekeznek befelé, a kör középpontja felé. A mi vad a körben van az mind egyforma eséllyel indul neki a halálnak vagy a véletlen megszabadulásnak. Ez az egyforma esély az, a mi a körvadászatot, főképp a vadtenyésztés szempontjából, jogosultabbá teszi a vonalvadászatnál.

A vonalvadászat ugyanis a nőstény nyulakra, tehát éppen a tenyészanyag fontosabb részére, sokkalta veszedelmesebb, mint a kanokra. A magyarázat az, hogy a körből vaktában és sokszor bután menekülni igyekvő, mindjárt kifelé futó, — nyulak többnyire nőstények. A kanok eleinte nem ki- hanem befelé tartanak, merre ember nincs és csak a kör szűkülésével kezdenek kiiramodni, a mikor azonban már közelebb vannak a puskások egymáshoz s így nehezebb a vadnak a menekülés. A kör indulásakor ez még jóval könnyebb, mert a vadászoktól távolabb is kicsuszhat a nyúl; persze ez véletlen, mert a szegény füles a hajtó s a vadász közt különbséget nem tesz. Annyi bizonyos, hogy a körből rendszerint több nősténynek a menekülése valószínű. De ha nem menekül is több, legalább nem lövik rakásra a nőstényt, mint a „stráf“-vadászatokon, a mikor is a vonal felé mohón visszagyekvő s így a puskácsóbe már eleinte is belefutó nyulak legtöbbje nőstény. Ez a tenyészetnek ugyan csak kárára van. A kanok ellenben a vonal előtt messzire kelnek s előre sietnek; sokszor az U bezárása előtt, elöl, a nagy nyíláson, tömegesen iszkolnak ki;

s végül aránylag kevesebb hull el belőlök, mint a gyöngéd nemből. Hogy a stráf-nak a vadászra magára minő hátrányai, esetleg előnyei vannak, arról külön szólok.

Az erdei hajtásokon is rendes dolog, hogy azok a nyulak, a melyek a vakon sietnek előre, többnyire nőstények, míg a kanok gyakran visszatörnek vagy meglapulnak s eleresztik magok mellett a hajtót, akár csak a bakóz, a mely szintén híres az ő visszatörő s oldalt kiugró passziójáról. Ebben a cikkemben még csak a nyúl nyomról valamit, a mit sok öreg vadász nem tud. Pedig illenék, hogy tudja.

A legfurcsább dolgok sülnek ki, ha az ember a fehér abroszon, a mi a hómezőt képviseli, kenyérgolyóbisokkal (ezek adják az egyes lábnyomokat) kirakítja a vizsgálatot tevő vadászszal a nyúl nyomot. A legtöbb így rakják ki:

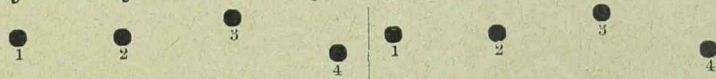
Pedig a nyúl nyom ilyen:

Azaz kettő egymás után, kettő egymás fölött; még pedig többnyire kissé oldalvást, nem tökéletes függőlegesen.

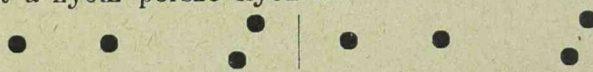
Ha most azt kérdelem, melyik-melyik láb nyoma s merre haladt a nyúl, tíz vadász közül legalább is hat (de inkább több) azt feleli: a nyúl az egymásután következő nyomok felé (ebben az esetben, a hogy a rajz mutatja, balra) haladt. Pedig éppen megfordítva van. A nyúl tudniillik előbb (a haladás iránya felé) leteszi a két első lábát egymás elé, aztán a két hátulsóval, a melyek az elsőknél sokkal erősebbek, lök egyet magán s hátulsó lábait elibe teszi az elsőnek, még pedig egymás mellé. Így támad a lerajzolt nyom-alak. Ez ni:

Minél lassabban halad a nyúl, annál rendesebb a nyomok elhelyezése, úgy, hogy a hátulsó lábak esetleg egészen is függélyes vonalba esnek egymás fölött. De ha a nyúl fut vagy éppen vágat, akkor a nyom kinyúlik s szabályosságából veszít, így:

Ez a nyom + ebben az irányban vezet s az 1 és 2 a nyúl első lába, a 3 és 4 pedig hátulsó lába. Lehet a nyom persze ilyen is:

Attól függ, melyik oldalát lóditja jobban előre futás közben.

(A Természet után.)

Hasznos tudnivalók

Legelő alakítása.

Csapadékdus éghajlat alatt, amely a gyepfejlődésnek is kedvez, gyorsan alakítani legelőt sikerül és pedig

ugy, hogy a gabona- vagy lóheretarlót magara hagyjuk, hogy befűvesedjék. Az ilyen módon létesített legelő azonban nem a legtöbbször elégíti ki különösen a kisebb gazdaság igényeit, ahol kisebb helyen több marhát szándékozik a gazda legeltetni.

Jó füvekből álló legelő létesítésénél elsősorban is kellően elkészített, azaz porhanyó, gyommentes és jó termőerőben lévő föld szükséges, másodszor kell hozzá idő, mert különösen a nemesebb füvek fejlődése, megbokrosodása és megerősödése nem megy oly hamar. Zsenge korában pedig alávetni a legeltetésnek az új legelőt, nem tanácsos, mert akkor a fű azon rövid idő alatt kivész és helyébe csak gyom, gaz nő.

Mégis, hogy egy leggyorsabban menő legelőalakítást megismertessünk, erre nézve elmondhatjuk a következőket. A legelőnek szánt terület őszkor egyszer sekélyen s utána mélyen megsántandó, tavaszkor grubberrel megjárandó és akkor valamely védnődénnyel (árpa vagy zab) elvetetnék, melyre aztán kat. holdanként 30 kgr. és a következő keverékből álló fűmagmennyiséget vetjük el. A keverék: 6 kgr. csomósebir, 6 kgr. réti csenkesz, 10 kgr. angol perje, 3 kgr. réti komócsin, 3 kgr. vörös lóher és 2 kgr. fehér lóherből állhat. Az első három növény magja összekeverve a föld hosszában, a másik három szintén hosszában az előbbi irányával keresztben lenne elvetendő. Ezen esetben a vetést követő évben kaszálólul használtatik a terület s ha csak a növényzet kellően megerősödött, tehát a 2-ik esztendőben térhetni át a legeltetésre.

Az a kérdés már most, hogy a legelőnek szánt terület egyforma minőségű talaj-e, mert ha helyenkint soványabb lesz a legelő is. Ezen a bajon segíteni úgy lehet, ha a terület gyengébb részeiben vagy egészben megrágyáztatik, előbb kapásnövényekkel vettetik be s csak azután következnek a fűmagkeverék elvetése a védőnövényekkel együtt.

(F. U.)

Különfélék.

Gyorsított növény. A regek szerint a régi emberek nagyobbak voltak a mostaniaknál. Az ásatások és vizsgálódások azonban éppen az ellenkezőről győznek meg, mert az Attila idejéből fennmaradt sírok alacsony emberek csontvázait rejtik, s átlagban úgy, mint az egyes méreteiben a mai kor embere magasabb, mint a régi kor emberei voltak. Egy neves. anatómus ennek abban leli magyarázatát, hogy a mai ember főtt ételt eszik s nincs kitéve olyan őrési aggodalmaknak, mint a régmúlt idők emberei. És azt is tartja, hogy az emberiség átlagban mindig fejlettebb lesz, mert mindig több és több ember szabadul föl a nehéz munkák járma alól s szerez magának és családjának kényelmesebb életet. Ha — ugymond — a táplálkozás vegytanát egyszer teljesen megismerik a vegyészek és rájönnek arra, hogy mi módon lehet mesterséges uton termelni tápszereket, akkor a gyomor összes ereje a test fejlődésére fog fordítódni, még az az ereje is, amit ma az emésztésre pazarol el. És ez a legnevezetesebb állítás mert erőpazarlásnak tartja az emésztés fárasztó munkáját, ami a szellem és test gyors fejlődésének legnagyobb akadályozója. Szerinte tehát lesz idő, mikor a növést és szellemi fejlődést gyorsítani lehet.

Gyors házasság. Amerika híres a gyorsan végrehajtott házasságokról. Minap azonban West Union ohioi városkában egy olyan gyors házasság történt,

hogy még a villammal dolgozó Ameriban is ritkítja párját. Auxier Vilmos és Goodwin Mari szörnyen szerelmesek voltak egymásba, de a szülők ellenezték a házasságot. Az ifju pár szökésre gondolt, de a leány szülei gondosan őrizték a leányt. Egy vigyázatlan pillanatban sikerült a leálynak észrevétlenül kiosonnia. Fölkereste imádóját, kocsira kaptak, hogy a szomszéd községben egybekelhesse. A szülők időközben észrevették a leány szökését és azonnal sürgönyöztek a szomszéd község rendőrségének, hogy akadályozzák meg a házasságot. Az ifju pár s a betiltó sürgönyt hozó rendőr egyszerre léptek be a békebiróhoz. A békebiró csakhamar átlátta a helyzetet s mielőtt átvette volna a sürgönyt, minden kérdés nélkül ráolvasta az ifju párra:

— Férj és feleség vagytok.

Azután fölbontotta a sürgönyt, ami ezekután természetesen idejét mult.

Eladó fülek. Az emberi fül nem is olyan drága, mint hinnők. Legalább azt mutatja az alábbi eset. Chicagóban egy jómódu ember vasuti szerencsétlenségénél elvesztette mind a két fülét. Az így elégtelenített ember kétségbeesett, Dé orvosa megvigasztalta. Hirdetést tett közzé a chicagói lapokban, hogy szüksége lenne egy pár fülre. s a fülekért 300 dollárt fizet. Néhány órával a lapok megjelenése után az orvos már 25 ajánlatot kapott.

Hogyan szerzik a sealskin prémet. Kegyetlen, barbár módon szerzik meg fenn Északon a drága prémet. Amikor a prémet szolgáltató rozmárok ellepik a tengerpart melletti szárazföldet, vastag bunkósbottokkal felszerelt „rozmárfogók“ állják útjukat, valószínűs hajtóvadászatot rendeznek, a tenger felől kezdik meg a hajszát s ez által elzárják a szegény állatokat a tengertől. Azután hajrá, zuhog a sok csapás, az áltat ugyan szívós természetű s csak lassan pusztul el. A „rozmárfogók“ különben nem is szeretik, ha az áldozat hamar elpusztul, szerintük értékeesebb a prém ha még az eleven állatról huzzák le a bőrt. A még vonagló állati testet a „művelet“ után a tengerbe vetik. Van egy rendkívüli értékes faj a sealskinnek s azt úgy nyerik, hogy az anyaállatból elevenen kimetszik az eleven fiát. A Behringszorosban statisztikai kimutatás szerint évenként 600.000 rozmárbőrt nyernek, ezek között átlag 200.000 bőrt az anyja testéből elevenen kimetszett fia-állat testéről nyerik. A rozmárfogást Kamcsatka és Alaskaszigeteken üzik nagyban. Már 1700-ban ismeretes a rozmárfogás. Oroszország s az Egyesület-Államok manapság már szabályozták a rozmárfogást. Az Alaskatársaság, mely nagyrészt bírja a rozmárfogást, évente „csak“ százezer fiatal állatot mészároltat le. A hatóságok azonban szemet hunynak, ha pár százezerrel több állat szenved is ki a rozmárfogók durva csapásai alatt.

A darázs mint hasznos állat. A darázsat kevés ember állhatja ki, de még kevesebben tudnak hasznos voltáról, pedig most mint ilyent akarjuk ezt a félreismerést ártatlanságot bemutatni. Dublin környékén ugyanis feltűnt, hogy számos darázs röpködött a tehén körűl s azzal foglalatalkodik, hogy a tehén testéről elfogja a legyeket. A héjja sebességével estek a legyeknek és lerágták szárnyukat, olykor fejüket is: a potrohot pedig fészükbe vitték. A megfigyelő a 20 perc alatt két közel álló tehenről elfogott legyek számát 300—400-ra becsüli. Hasonlót figyelt meg egy turista a badeni Fekete-erdőségben. Kis korcsmába tért be, amelynek vendégszobájában csakugy hemzsegett a sok légy, de mutatkozott közöttük vagy 10—12 darázs is. Ezeket a csapáriós légyölőknek (Muckenfresser) nevezte és csakugyan azoknak bizonyultak: valószínűs szenvedélyvel üzik a légy-vadászatot.

Választási repizódok cím alatt kötetbe foglalva kiadom mindazon téfát és kortesfogást, melyet a lezajlott képviselőválasztásoknál elkövettek; úgyszintén a kortesnóták szövegét is, Felkérem mindazokat, a kik ilyenekről értesültek, sziveskedjenek velem azokat haladéktalanul közölni és egyben tudomra adni, hogy közleményük a forrás felemelésével jelenhet-e meg. Székely Tivadar VIII., József-körut 20.

Ravasz rókafiókok. Csongrádon két róka-kölyköt fogtak el elevenen és bezárták azokat egy hirtelenében összetákoltt ketreczbe, melyet egy a földbe ázott verem fölé állítottak. A magukkal még jötehetetlen csecsemő-kölyköket ellátták lehetőleg eleséggel; ám egy éjszaka a rozoga ketreczen feszegetett nyílason elillantak. Az arany szabadságba jutott két ravasz jószág. bizonyára, mert sem elég erős, sem elég ügyes nem volt még arra, hogy eledelét maga megszerezhesse, fogta magát és másnap a ketreczes gödörhöz visszasétált. A keresésükre minden zugot fölvert és kifáradt emberek aztán ott csípték őket nyakon és a megerősített ketreczben most igen jól érzik magukat, bár inyükre való eleség nem mindig kerül. Egér, baromfi és mieféle nem létében azonban vígan fogyasztják az apró halat, mit eléjük tesznek, mi több, sült burgonyát is annyira kedvelik, hogy össze is vesznek fölötte. Hát kétségtelenül a nagyhatalmu éhség, a gyomor kergette agyvelejükbe az ötletet, hogy éhenkórászság helyett jobb lesz a verembe visszatérni, a hol ugyan nem a rókamama, de valaki mégis gondoskodik számukra éhségcsillapítóról.

Szerkesztői üzenetek.

Balogh György urnak, B. Ujfalu. Előfizetve jövő évi márczius 15 ig. Kiss Károly urnak, M. Valkó. Sehogy sem tudtuk megérteni az utalványszelvényre irt T. i.!! jelentőségét. Szekrényessy Mihály urnak. Szt. Domokos. A beérkezett 8 koronával jövő ápril végeig rendezve. Szőke Sándor urnak Ó-Sebeshely V. barátunk a 2 kor. otthon Böleskén adta föl az Ön neve alatt, a nélkül, hogy megírta volna, kitől ered a küldemény. Mi ennek folytán mint új előfizetőt bejegyeztük Szőke Sándort Böleskéről s nagyon esodálkoztunk, midőn az ennek küldött lapok azzal érkeztek vissza, hogy az illető nem fogadja el. Most elrendeztük a dolgot s a 2 kor. az Ön nevére vittük át.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó
Podhradzky Emil.

Vadászok figyelmébe!

Egy két csövű lancaster vadászfegyver, 24-es kal., Bernard-damaszt, majdnem egészen új, kitűnő sörét és golyó lövésért jótállás; jutányosan eladó Müller J. József mechanikusknál és puskaművesnél Szászsebesen, hol a fegyver meg is tekinthető.

Fontos téli idényre!

TÉLI HALINA (FILCZ) CSIZMÁK (saját gyártmány)

erősek, meleget tartók, csinos kiállításban; 4 évig is viselhetők; jóságért és tartósságért kezességet vállalok.

➡ **Ára: 8 kor. 40 fil.** ➡

Megrendelésnél pontos mérték beküldését kérem

LENGYEL ALBERT,
erdőőr.

Alsó-Rákos, Nagy-Küküllő megye.

Vadgesztenyét

mintegy 10—15 hektolitert keresek megvételre. Szives ajánlatokat kérem Klenova, u. p. Ublya, Zemplén megye küldeni.

2—3

Hidvéghy György
uradalmi erdész.

Ajánlkozás.

Erdősegédi vagy gyakornoki állást keres két évi gyakorlattal bíró s ezt kitűnő okmány-nal bizonyítani tudó 18 éves fiatalember, ki szolgálatát bármikor elfoglalhatja. Szives megkeresések a következő címre intézendők: Ziegelhoffer Arnold. Sásony. Moson megye.

TÖRKÖLY, SZILVORIUM, RUM és FINOM LIKÓRÖKET

bárki hideg uton minden készülék nélkül
kitűnő minőségben előállíthat.

Kezelési könyv és árlapok ingyen.

WATERICH A.
BUDAPEST,

VI. Dohány-utca 5 szám.

Sörmérő-készülékek, cikkek a borkezelés-
hez, minden borbetegség elleni szerek.

Első és legrégibb üzlet e szakmában

Fennáll 30 év óta.

SKABA KÁROLY H.

Budapest, VI., Váci-körut 33. sz.

A gyár alapított 1865. évben.

Ajánlja saját gyári raktárát, mindennemű
vadászfegyverekben, revolverekben,
pisztolyokban, kardokban, satkantyuk-
ban, vadász, vivó és sporteszközökben
fegyverrészek és löeszközökben valamint
mindennemű lőszerben.

Wänzel, Werndel és Kropatschek
karabélyok mindig raktáron vannak.

Javitások is elfogadtatnak.

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küld.

Első rangu egyenruházati intézet

Blum és Társa

Szerb kir. udv. szállítók. Ő cs. és kir. Fensége József Főherceg udv. szállítói.
A nagyméltóságu Földmívelésügyi m. kir. Ministerium hivatalosan megbízott
erdészeti egyenruha szállítói.

Az „Országos Erdészeti Egyesület” rendes tagjai.

BUDAPEST IV. Belváros, Sütő utca 2. szám, a Szervitater sarkán.

Saját műhelyeink a házban: Sütő utca 2, Szervita tér 8, Hajó utca 3.

A XVIII. számú, kimerítő tartalmu árjegyzékünk közreboicsajtása alkalmából ajánljuk legkészségesebb szolgálatainkat, minden néven nevezendő, — mesteri szabásu, izlésteljes csinos kiállításu

ERDÉSZETI és ERDŐ ALTISZTI EGYENRUHÁK

nemkülönben felszerelési cikkek szállítására

Hivatalos uton részletfizetésre

s eszközölhetők a megrendelések; az ily megrendeléseket, hosszas gyakorlatunk alatt, — a betekinthező számos elismerő nyilatkozatok tanúsága szerint, — mindenkor, az igen tisztelt megrendelők legteljesebb meglegedésére hoztuk kivitelbe.

POLGARI RUHÁK

a legújabb francia és angol divat szerint, szinte jutányos árban készítettnek. — Vevőink kényelmére bármely szakmánkba nem vágó cikket készséggel beszerezünk és a vidéki megrendelések kivitelére különösen kiváló gondot és figyelmet fordítunk,

Óvjuk igen tisztelt megrendelőinket oly czégektől, kik olcsó reklám árak által régi vevőinket megteveszteti óhajtják, miután jutányosabb árt csak is az anyag és kiszolgálás rovására nyújthatnának.

Kivánatra ingyen és bérmentve küldjük meg árjegyzékünket és a hivatalos megrendeléshez szükséges részletfizetési megrendelési ívet. Bármily csekély megrendelés is a lehető legnagyobb figyelem és pontossággal lesz kiszolgálva.

Kiváló tisztelettel

BLUM és TÁRSA

Szerb királyi udvari szállítók.

Ő császári és királyi Fensége József főherceg udvari szállítói. A nagyméltóságu Földmívelésügyi Ministerium hivatalosan megbízott erdészeti egyenruha-szállítói. Az „Országos Erdészeti Egyesület” rendes tagjai.

Jutányos árak.

STEGMANN JÁNOS könyvnyomdája
Szász-Sebesen

elvállalja minden könyvnyomdai munka gyors és csinos elkészítését a legolcsóbb árak mellett.

Névjegymegrendeléseknél mintával is szolgálók és azok a megrendelés napján eszközöltetnek.

MAGYARHON ELSŐ LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.

BRAUSWETTER JÁNOS

SZEGEDEN
CS. ÉS KIR. KIZÁRÓLAGOSAN SZAB.
KRONOMETER- és MŰ-ÓRÁS
FELTALÁLÓJA A REMONTÖR
INGAÓRÁKNAK STB. STB.

ÓRÁK ÉKSZEREK
10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL
KÉSZPENZÉRT, VALAMINT
RÉSZLETFIZETÉSRE
JAVÍTÁSOK 5 ÉVI JÓTÁLLÁS MELLETT.

KÉPES ÁRJEGYZÉK 2000 ILLUSZTRÁCIÓVAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

Dr. Lendl Adolf
világhírű

zoologiai laboratoriuma elvállal szárnyasokat és szőrmés vadat kitömésre

Jutányos árak, kitűnő munka, művészies kivitel.

Budapest, II. Donáti u. 7.

A természet és Halászat

állattani, vadászati és halászlati képes folyóirat. Egy évre 6 kor. Megjelenik havonként kétszer.

Mutatványokat ingyen küldünk.

Nyomatott Stegmann János könyvnyomdájában Szászsebesen,